

DO: Likabehandling ska vara huvudregeln

Att inrätta särskilda kvinnotider på sim- och idrottshallar kan endast i undantagsfall anses vara förenliga med diskrimineringslagen. Det konstaterar DO när myndigheten nu avslutar tillsynen mot Stockholms stad. Enligt tillsynsbeslutet har Stockholms stad i ett av de granskade fallen överträtt diskrimineringslagens förbud mot diskriminering.

DO:s tillsyn visar att Stockholms stad överträder diskrimineringslagen genom de separata öppettiderna för kvinnor och män på Liljeholmsbadet. De separata tiderna för kvinnor på Tensta och Skärholmens sim- och idrottshallar bedöms av DO som förenliga med diskrimineringslagen.

I diskrimineringslagen finns en undantagsbestämmelse som innebär ett visst utrymme att kvinnor och män behandlas olika i samband med tillhandahållande av tjänster och bostäder. Det gäller om åtgärden har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet. Frågan för DO har alltså handlat om kvinnotiderna kan anses vara sådana åtgärder som omfattas av undantaget. DO:s tillsyn har visat att de granskade kommunernas åtgärder i vissa fall går för långt i förhållande till vad diskrimineringslagen medger.

– Utgångspunkten i lagen ska vara likabehandling oavsett kön och därför ska undantag tolkas och tillämpas restriktivt, säger Martin Mörk, chef för DO:s processenhet.

De separata öppettiderna på Tensta och Skärholmens simhallar motiveras av Stockholms stad genom en önskan att öka simkunnigheten och fysisk god hälsa hos kvinnor som på grund av religiösa och kulturella skäl annars inte skulle delta i simhallsaktiviteter. Stockholms stad har också visat att få av kvinnosimmetts besökare skulle besöka en simhall om kvinnosimmet inte fanns. DO anser därför att Stockholms stad uppfyller lagens krav på ett berättigat syfte för att kunna tillämpa lagens undantag.

DO anser att den avsatta tiden för kvinnosim på Skärholmens sim- och idrottshall ska anses vara lämplig och nödvändig för att uppnå syftet eftersom den avsatta tiden är mycket begränsad och förlagd till en tid utanför simhallens ordinarie öppettid.

När det gäller Tensta sim- och idrottshall anser DO att omfattningen med en hel eftermiddag i veckan endast för kvinnor visserligen inger betänkligheter om åtgärden är proportionerlig, men bedömer att åtgärden ändå inte är orimlig mot bakgrund av de i övrigt generösa öppettiderna. DO:s bedömning är därför att åtgärden ligger inom ramen för vad lagen medger.

Vad gäller Liljeholmsbadet har Stockholms stad uppgett att öppettiderna för enbart kvinnor respektive män finns kvar som en tradition. Det är ett motiv som saknar lagligt stöd för att utesluta besökare av skäl som har samband med kön. I detta fall anser alltså DO att det inte finns tillräckliga skäl att ha separata öppettider.

DO har också utövat tillsyn mot Malmö stad avseende tre sim- och idrottshallar. Även Malmö stad har enligt DO i vissa fall överträtt diskrimineringsförbudet.

Ärende GRA 2016/8, GRA 2016/9

Fakta

Direkt diskriminering innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med en diskrimineringsgrund, t.ex. kön (1 kap. 4 § diskrimineringslagen).

Diskriminering är förbjuden för den som utanför privat- och familjelivet tillhandahåller varor, tjänster eller bostäder till allmänheten (2 kap. 12 § DL).

Förbudet mot diskriminering i 12 § som har samband med kön hindrar inte att kvinnor och män behandlas olika ifråga om tjänster eller bostäder, om det har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet (2 kap. 12 a § första stycket DL).

Undantaget i diskrimineringslagen ska också tolkas utifrån artikel 4.5 i direktiv 2004/113/EG (Rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster). I artikel 4.5 anges att direktivet inte utesluter skillnader i behandling, om tillhandahållandet av varor och tjänster uteslutande eller främst till personer av ett kön motiveras av ett berättigat mål och medlen för att uppnå detta mål är lämpliga och nödvändiga.

I direktivets inledande skäl 16 återfinns exempel på vad som kan anses vara ett berättigat syfte. Det kan till exempel vara skydd av offer för könsrelaterat våld (som vid upprättande av skyddat boende för enbart det ena könet), skäl som rör privatliv och anständighet (som då en person upplåter en bostad i en del av sitt hem), främjande av jämställdhet eller kvinnors eller mäns intressen (till exempel frivilligorganisationer för enbart det ena könet), föreningsfrihet (som medlemskap i privata klubbar för enbart det ena könet) samt anordnande av idrottsaktiviteter (som idrottsarrangemang för enbart det ena könet). Varje begränsning bör dock vara lämplig och nödvändig i enlighet med de kriterier som följer av EU-domstolens praxis.

DO: s presstjänst, tfn 073-682 82 10.

[Diskrimineringsombudsmannen](#) (DO) är en statlig myndighet som arbetar mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter. Det gör myndigheten främst genom att se till att diskrimineringslagen följs. Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering som har samband med kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. DO övervakar också att föräldraledighetslagen följs och att föräldralediga inte blir sämre behandlade på jobbet.